

Redactioneel

Zoals de lezer al direct zal merken, is dit nummer van *Versus* nogal afwijkend: het is geheel gewijd aan één onderwerp, aan een dossier over een Shaffy-workshop. Een workshop waarin met een team van veertien mensen (vier regisseurs, een muziekregisseur, een cameraman, drie decorontwerpers, een kostuumontwerpster, een grimeuse, een producent en twee coaches) werd gewerkt aan een verfilming van het spreekgezag *Pierrot Lunaire* van Arnold Schönberg.

Het hier afgedrukte materiaal, dat wordt voorafgegaan door een inleiding van Eric de Kuyper, die de context aangeeft waarin het dossier gelezen moet worden, bestaat uit een selectie uit stapels aantekeningen, fotokopieën, fotomontages, decorontwerpen, werktekeningen, schetsen enzovoort, die een reflectie en documentatie geven van de gevolgde werkwijze. Bij elk van de 21 fragmenten waaruit de compositie van Schönberg bestaat, zal de lezer een indruk kunnen krijgen van het ontstaansproces van de verfilming. Steeds wordt het betreffende gedicht afgedrukt, enkele aantekeningen bij de muziek, korte ontwerpen van de regisseur, foto's die als inspiratie dienden, setfoto's en ten slotte een stillfoto van het uiteindelijke resultaat: zoals het in de film *PIERROT LUNAIRE* te zien is.

Dit dossier dient niet te worden gelezen als een *model*; wel als een *voorbeeld* of een *illustratie* van 'hoe het ook kan'. Als een dossier dat de mechanismen van een afwijkend ontstaansproces van een film wellicht iets aanschouwelijker kan maken. Wat ook bewaard is gebleven zijn de sporen van een collectieve werkzaamheid: verschillende stijlen, verschillende opvattingen en benaderingen die elkaar doorkruisen en overlappen. Veel stemmen, veel handen; een team dat uiteindelijk een film geeft.

Wat in feite bij deze stomme geschriften ontbreekt, is de muziek van Schönberg zelf, de muziek waaruit alles gegroeid is. De lezer wordt dus verzocht bij het lezen en bekijken van dit dossier de opname door Pierre Boulez met Helga Pilarczyk van *Pierrot Lunaire* te beluisteren!

De samenstelling en eindredactie van dit nummer werd toever-

trouwd aan Eric Velthuis, een van de deelnemers aan het Shaffy-project.

Dit dossier is eigenlijk alleen qua omvang afwijkend. Ook al heeft ons tijdschrift de reputatie zich met 'theorie' bezig te houden, de film-'praxis' is wel degelijk steeds aanwezig geweest, zoals we hieronder laten zien. Hoe kan het ook anders met zo veel medewerkers en redacteurs die werkzaam zijn of waren in het vak.

Voor de geïnteresseerde lezer volgt hier een kort overzicht van *Versus*-artikelen die gewijd zijn aan de film-'praxis':

Versus 1/1983, geheel gewijd aan Chantal Akerman, Robert Bresson en Eric de Kuiper

Versus 4/1983, Dirk Lauwaert: 'Mise-en-scène'

Versus 1/1984, themagedeelte over acteren

Versus 1/1985, gesprekken met medewerkers van Robert Bresson

Versus 3/1985, Peter Delpout, 'Twee onzichtbare beroepen', gesprekken over geluidsmontage en -mixage met Ton de Graffen Wim Vonk

Versus 1/1987, Eric de Kuiper, 'Voor een theorie van de praktijk (1). Het autobiografische filmen'

Versus 2/1987, Eric de Kuiper, 'Voor een theorie van de praktijk (2). Jean-Luc Godard en zijn team'